

فهرست جزوء ۲۱

- ۱- مناجات
  - ۲- آثار مبارکه
  - ۳- کلمات مکنونه
  - ۴- مبادی روحانی
  - ۵- تاریخ
  - ۶- احکام
  - ۷- حیات بهائی
  - ۸- تاریخ ادیان
  - ۹- معرفی آثار مبارکه
  - ۱۰- راهنمای زندگی
  - ۱۱- زبان عربی
- الها معبد ا مسجد
- ای حسین بذکر الله مأنوس شو
- ای بیگانه با یگانه
- تعلیم و تربیت عمومی و اجباری
- ورود هیکل مبارک به گلیبولی
- شرکت در شارق اذکار . . .
- تأثیرات دعا و مناجات
- بخش اول : د و آئین کهن در خاور دور
- مقدمه - کتاب ایقان
- جلوه‌هایی از حیات عنصری جمال
- اقدس ایهی و حضرت عبد البهاء
- درس اول

۲

الها معبد ا مسجد

این مشتر خاک را از اهتزاز کلمه مبارکه منع منما و از حرارت - محبت محروم مساز دریاهای عالم بر رحمت محیطه ات شاهد گواه و آسمانها بر رفعت و عظمت مُقرّ و مُعترف اید ریای کرم قدره ای به شطرت توجه نموده های آفتاب جود وجود جردت را طلب کرده هستیت مقدس از دلیل و برہان و استواثت بر عرش منزه از ذکر و بیان . رجای افشه و قلوب و ارتفاع ایادی نفوس بربخشش گواهی است صادق و شاهدی است ناطق چه که اگر کرم نبود دست ارتفاع رانمی آموخت . تراب چه و ارتفاع چهای کریم نیز رحمت از افق هر شئ ظاهر و نجم عطا یت از هر شطري ساطع . محتاجان بابت عطا رامی طلبند و عشاق رویت لقایت را چون خلق از تو و امید مکنونه قلب از تو . سزاوار آنکه آمام وجوه اغیار مُحرمان کویت رابه طراز جدیدی مزین نمائی و به اسم بدیعی فائز فرمائی . توئی آنکه از اراده ات ارادات عالم ظاهر و از مشیت مشیات ام نافذ . رجا از قلوب طالبات قطع نشد و نمیشود . گواه این مقام کلمه مبارکه (لَا تَقْنَطُوا) . ای کریم عبادت در بحر نفس و هوی مشاهده میشوند . نجات را آمل و بخشش های قدیمت راسائل . توئی قادر رو توانا و معین و دانا .

أَتْلُوا آيَاتِ الْبُوْفِي كُلَّ صَبَاحٍ وَمَسَاءً إِنَّ الَّذِي لَمْ يَتَلَمْ يَوْمٌ بِعَهْدِهِ
اللَّهُوَمَبِثَاقِهِ . . .

مضعون سیان مبارکه بفارسی چنین است.
تلاؤت کنید آیات خداوند را در هر صبح و شام کسیک تلاوت نکرد و فا
نکرد هاست بعهد و ميثاق الهی . . . و در تبیین این حکم مبارکد و
رساله سوال وجواب میفرمایند : "مقصود ، جمیع ما نُزَلَ مِنْ مَلَكُوتِ
الْبَيْانِ أَسْتَ . . ."

حضرت عبد البهاء میفرمایند :
. . . دعا واسطه ارتباط میانه حق و خلق است و سبب توجه و
تعلق قلب هرگز نیست از اعلى باد نی بدن واسطه تعلق و ارتباط
حاصل نگردد این است که بند باید بد رگاه احد بیت تخشع و ابتها
نماید و نماز و نیاز آرد . . .

اعلى : مرتبه بالاتر - کنایه از عالم الهی ، ملکوت
آدنی : مرتبه پائین تر - کنایه از عالم بشری ، ناسوت

حضرت بها الله میفرمایند :
"ای حسین بد کو الله مأنوس شو وا زدونش غافل چه که ذکرش
انیسی است بی نفاق و مومنی است با کمال وفاق میهمانیست بی
خیانت و همد می است بی ضرر و جنایت . مُجَالَسَی است امین و -
مُصَاحَبَی است با شبیات و شکنین رفیقی است با ونا بشأنیک هر کجا
روی باتواید و هرگز از تو نگسلد غم را بسرور تبدیل نماید و زنگ
غفلت بزداید . الیوم یومی است که کلمه جَذْبَیَّةُ الْهَبِیَّه مابین -
سموات و ارض معلق و جذب میفرماید جواهر افسد ه معکنات را . . ."

د ریای د انش ص ۱۲۹

ای بیگانه بایگانه
شمع دلت برافروخته دست قدرت من است آنرا بباد های مخالف
نفس و هوی خاموش مکن و طبیب جمیع علت های توذکرمن است
فرا موشش منما حُبْ مرا سرما به خود کن و جون بصر و جان عزیزش دار
علت : بیماری جمیع : علل
بصر : چشم

بیگانه : خداوند یکتا و بهمانند
طبیب جمیع علت های توذکرمن است . . . " بیان مبارک فوق دنیا ره
اهمیت دعا و مناجات است جمال القدم در کتاب مستطاب اقدس
میفرمایند :

میادی روحانی تعلیم و تربیت عمومی واجباری

تعلیم و تربیت یکی از مهمترین مسائل اجتماعی عصر حاضر میباشد. پیشرفت و توسعه اجتماع بدون توجه خاص بدین مسئله امکان پذیر نیست. امروزه بودجه‌ای که از منابع مالی و درآمد هر کشور صرف تعلیم و تربیت میشود رقیق میباشد و این نشانه - توجهی است که صاحب نظران و کارشناسان عالی‌مقام بپرورش و آمورش نویا و گان و جوانان معطوف میدارند.

اصل تعلیم و تربیت عمومی واجباری که امروزه اینقدر بدان اهمیت دارد میشود سالها قبل از قلم جمال‌قدم بعنوان یکی از تعالیم اساسی دیانت بهائی نازل گشته و نیز لازمت اضافه گردید که در هیچ‌کجا زکتب ادیان گذشته تا بدین حد تعلیم و تربیت توجه نشده است.

از جمله حضرت بہاءالله در لوح اشراقات میفرمایند:

«شراق هفتم قلم اعلیٰ کل را وصیت میفرماید بتعلیم و تربیت اطفال...»

ونیز میفرمایند: «چه بسیار اطفال که در ارض بی‌آب و آم مشاهده میشوند اگر توجهی در تعلیم و اکتساب ایشان نشود بی‌شرعاهند مائد و نفس بی‌شرعاهند ارجح از حیات او بوده و خواهد بود.»

ص ۱۲ منتخبات آثار درباره تعلیم و تربیت آثار مبارکه درباره تعلیم و تربیت بسیار است و شش عنوان زیر

خلاصه‌ای از آنها میباشد:

الف - تعلیم و تربیت فرزندان دردیانت بهائی امری است عمومی

واجباری:

با توجه به حکم مبارک نازله در کتاب اقدس "کتب‌علی گل‌آب" - تربیتی آینه وینتو... که در ۱۹ نشریه شماره ۱۷ قبل از مطالعه شده‌این اصول استنتاج میگردد:

۱ - بر هر پدری تربیت پسر و دختر و تعلیم آنان در خواندن و فراگرفتن علوم فرض و واجب است.

۲ - چنانچه اولیای اطفال از این وظیفه کوتاهی نمایند بر امنیت الهی است که در تعلیم و تربیت اطفال اقدام نمایند و مخارج آنرا از پدر اخذ کنند.

۳ - چنانچه پدری استطاعت آنرا نداشت باشد هزینه‌آن از طرف بیویت عدل پرداخت خواهد گردید.

برطبق تعالیم دیانت بهائی تعلیم دختروپسره رد و واجب است حتی بتربیت دختران اهمیت بیشتری داده شده چنانکه حضرت عبد البهاء میفرمایند:

"اول تکلیف یاران الهی و امام رحمانی آنست که به آئی و چه کان در تربیت و تعلیم اطفال از ذکر و انان کوشند و دختران مانند پسرانند ابد ا" فرقی نیست جهل هرد و مذموم و نادانی هرد و نوع مبغوض... اگر بدیده حقیقت نظر گردد تعلیم و تربیت دختران

لازمتر از پسران است زیرا این بُنَات وقتی آید که ماد رگدند و اولاد پرور شوند و اول مرّبی طفل ماد راست... ".

پیام ملکوت ص ۲۲۱

ب - توجه به تدبّن اولاد بعنوان مبنای تربیت:
جمال مبارک میفرمایند :

دارالتعلیم باید در ابتداء اولاد را بشرایط دین تعلیم دهدند تا عواد و عویض مذکور در کتب الهی ایشان را از مناهی منع نماید و بطریز اوامر مزین دارد ولکن بقدرتی که بتعصّب و حمیّه جاهلیّه مُتّجّر و مُنتّهی نگرد د.

کلمة اللہ در ورق هشت از کلمات فرد وسیه

از بیان مبارک نتیجه میگیریم :

۱ - تعلیم و تربیت اطفال با بستی بر مبنای دین و کسب روحانیت استوار گرد د.

۲ - تمسک با خلاق و تعالیم مبارکه با تعصّب کور کورانه که نهی گردیده متفاوت است.

ج - عقیده دین و تربیت زیر خلاصه میگردد :

دین و تربیت آشنازی با آداب با روش خاص و با استفاده از وسائل بازی تعلیم حروف و کلمات می بیند .

(۱) د وره کودکستانی که ضمن آشنائی با آداب با روش خاص و با علوم ابتدائی آموختن آیات الهی و خواندن و نوشتن و

(۲) د وره دستان؛ آموختن آیات الهی علوم .

د راصل ایجاد الهی و فطرت واستعد او خلقی بشر شرمنیست بلکه تمام خیراست منتهی بتفاوت مراتب و شرّ امر عدّمی است... " دین و تربیت بهائی سه عامل : فطرت، ارث و اکتساب را در رمائل تربیت یک فرد موثر می شمارد ولی تربیت اکتسابی را در ارای تأثیر عظیم میداند .

د - انواع تربیت:

در دین و تربیت جسمانی - تربیت انسانی و تربیت روحانی اهمیت داده شده است .

مقصود از تربیت جسمانی امور مربوط به تغذیه، سلامتی و رفاه میباشد . تربیت انسانی عبارت از امور مربوط بعلوم و فنون و صنعت و تجارت است و تربیت الهی مقصود تربیت ملکوتی است و کسب کمالات الهیه .

ه - دوره های مختلف تعلیم و تربیت از نظر دین و تربیت با مطالعه الواح و مکاتیب حضرت عبد البهاء دو رههای مختلف تعلیم و تربیت بشرح و ترتیب زیر خلاصه میگردد :

(۱) د وره کودکستانی که ضمن آشنائی با آداب با روش خاص و با

استفاده از وسائل بازی تعلیم حروف و کلمات می بیند .

(۲) د وره دستان؛ آموختن آیات الهی و خواندن و نوشتن و علوم ابتدائی

(۳) د وره فراغتی علوم .

ورود هیکل مبارک به گلیبولی

آنحضرت وعائله مبارکه وهمراهان پس از ورود به گلیبولی سه روز
اقامت فرمودند چند نفر از احبابی مخلص در این محل موفق بزیارت
آنحضرت گشتند از جمله جناب حاج محمد اسماعیل ذبیح کاشانی
(برادر جناب حاج میرزا جانی شهید) که حامل لوح رئیس قرار
گرفت واورا در آن لوح مبارک بلقب "آئین" و "ذبیح" یاد میفرمایند
بعد از چند روز اقامت آنحضرت وهمراهان در گلیبولی عصر روز
اول ماه جمادی الاولی از سال ۱۲۸۵ بکشتنی سوار شده و روز
دیگر حضرت بهاء‌الله وعائله مبارکه وهمراهان که جمعاً هفتاد نفر
بودند به بندر ازmir رسیدند و در روز ده راین جاتوقف فرمودند در
این محل یکی از همراهان جناب میرزا آقا کاشانی ملقب به منیب
چون سخت مریض بود کاپستان کشتنی سخت گیری نموده ازید بردن
ایشان عذرخواست لذا ناچار آنجناب را پیاده نموده بشهر بودند
و در مریضخانه بجهة معالجه و مد او را خوابانیدند ولی او بعد از در
همانجا صعود نموده و در ازmir مدفن شد . . .
از ازmir کشتنی حرکت نموده با سکنده ریه رسید در آنجا مأمورین
دولتی همها را از آن کشتنی به کشتنی دیگر منتقل نموده بسته حیفا
حرکت دادند .

ورود به حیفا

در حیفا کشتنی حامل آنحضرت وهمراهان لنگراند اخته و توقف

٩) دوره تحصیلات عالیه .

(۴) کسانیکه موفق به تحصیل دوره های عالی نشوند امور فنی و -

صنعتی را در مدارس خاص بیاموزند .

(۵) بعد از این دوره هر کس مطابق ذوق و سلیقه خود به تجارت -

صنعت و معارف و سایر کارهای مفید به نوع انسان بپردازد .

و - وحدت اصول و قوانین تربیت :

از نظریه بیان اصول تربیت در تمام جهان باید یکسان

گردد تا مقدارهای برای وحدت عالم انسانی باشد خطابه حضرت

عبدالبهاء در آمریکا این موضوع را بخوبی بیان مینماید .

"تعلیم هشتم حضرت بهاء‌الله: تربیت عموم لازمست و وحدت اصول

و قوانین تربیت نیز از آن زم امور تا جمیع بشر تربیت واحد گردند

یعنی تعلیم و تربیت در جمیع مدارس عالم باید یکسان باشد و اصول

و آداب یک اصول و آداب گردید تا این سبب شود که وحدت عالم

بشر از صُغر سن در قلوب جای گبید .

ص ۳۸۴ منتخبات نصوص درباره تعلیم و تربیت

نمود اول عائله مبارکه وسپس جمال‌المبارک بقايقهای کوچک سوار شده با سایر همراهان بساحل حیفا پیاده شدند همانگونه که از قبل ذکر شد چهارنفر از اتباع یحیی را که د ولت مقرر داشته بود همراه حضرت بهاءالله به حیفا وارد کردند و پس از کمی توقف حضرت بهاءالله و همراهان را بوسیله قایق بسته عکا حرکت دادند. هنگامی که میرزا یحیی و چهارنفر از احباب را به سمت جزیره قبرس حرکت دادند آقا عبد الغفار که کی از آن چهارنفر بود ازشدت احزان خود را از فرازگشتی بد ریا انداخت ولی مأمورین او را بیرون آورده بقبرس حرکت دادند اوعاقبت به روسیلدادی بود خود را از آنجا نجات داده بسوی عکا شتافت.

ورود مبارک به زندان عکا

ورود آنحضرت و همراهان به شهر عکا روز ۱۲ جمادی الاولی از سال ۱۲۸۵ مطابق با ۱۳۱ اوت از سال ۱۸۶۸ میلادی است پس از ورود همها را به قلعه عسکریه که محل حبس محاکومین بوده برد و سریازهارا به محافظت اطراف قراردادند و دستور داده شد طبق فرمان سلطان عثمانی احمدی داخل و خارج نشود غرفه های مخروبه سریازخانه بر حسب دستور مبارک بین همراهان تقسیم گردید و هر عائله ای د رحجه و محل خود قرار گرفتند. شب اول ورود بر آنحضرت و سام عسجونین بسیار سخت گذشت زیرا وسائل راحت و آسایش و مخصوصاً چنین عذر رفتن آن ترسیم نمایند بود و هیچکس راهنم

اجازه خروج و تهیه آب و نان نمیدادند ولی حکومت عکا بعد از چند روز برای هر نفری چند قرص نان سیاه و مصاريف غیرقابل ذکری معین نمود و چندی نگذشت که تمام مسجونین مبتلا به تب و کسالت شد پدی گردیده و سه نفر از ایشان بنامهای استاد محمد باقر و برادر رش استاد اسماعیل خباط و آقا ابوالقاسم سلطان آبادی در همان بدانستورود سخت مربی شده بعلکوت ابھی صعود نمودند. مقارن این وقایع احباب ایران که د چار مضيقه وادیت و آزار و قتل و شمارت از طرف متعصبين و حکام ظلم و جو ربودند تدریجاً از محل نفی و حبس جمال‌المبارک مطلع گردیده پس در بی جهه زیارت حرکت نموده خود را به عکا می‌رسانیدند ولی چون حکومت سید محمد و آقا جان بیک (از بیرون یحیی ازل) را در رحجه فوقانی محبس که مواجه دروازه شهر بود سکونت داده و بآنها دستور داده بود هر کس از افراد احبا وارد شود نورا آنها را خبر نمایند لذا مراقبت نمود بمجرد اینکه یکی از یاران وارد نمی‌شد حکومت را مطلع نمی‌گردند از این جهه احبا و دوستان که با هزاران زحمت و مشقت به‌قصد زیارت جمال‌المبارک به عکا وارد نمی‌شدند در اثر ساعیت این دو نفر د چار - تعریض حکومت نمی‌گردیدند با اینحال عده‌ای از احباب عزم زیارت هیکل مبارک از ایران وارد شده و از ورای خندق و باروی شهر بزیارت جمال‌المبارک نائل نمی‌شدند چند نفری هم بزحمت وارد شهر و موفق بزیارت شدند از جمله: جناب حاج شاه محمد امین البیان

مرتکب این عمل شده‌اند. از جمله نفوس مهمنای که در آیام سجن عکا در سال ۱۲۸۶ مشرف گردید جناب میرزا بزرگ خراسانی فرزند جناب حاج عبدالمجید نیشاپوری (بقیة السیف اصحاب قلعه) است که حامل لوح ناصرالدین‌شاه (نازله ارقام اعلیٰ در آیام توقف در آدرنه) گردید و در الواح مبارک بلقب "بدیع" فائز شد او جوانی بود بسن هیجده‌سال با وجود استحضار یک‌هاز مخاطرات این رسالت داشت با شور و انجذابی بی‌نظیر بست ایران عزیمت نموده در نیاوران بدست خود لوح مبارک را بناصرالدین‌شاه تسلیم کرد و به سرور شاه افزایش اند اخته بشکنجه و عذاب او بود اختند تا آنکه بعد از سه روز مرغ روحش از قفس تن نحیف ورنج دیده اش نجا یافته و بملکوت الهی پرواز نمود. زیارت نامه مخصوصی از قلم مبارک در حق جناب بدیع نازل گردید و او را بلقب فخر الشهداء ملقب فرمودند.

الواح وخطابات بسلطانی وامراء

خطابات مُهیمنه حضرت بهاء الله بعنوان سلاطین و امراء و روئسای ممالک از مهمترین آثار مبارکه است که در آیام توقف در اسلامبول واد رنه و سجن عکا یعنی همان روزگاری که آئین نازنین الهی مورد انکار و اعتراض شد ید مظاهر قدرت و سطوت قرار گرفته بود و آنحضرت باشد بلا یا و مصائب مبتلا و در آخر بlad محصر و محبوس گشته بودند، از قلم مُعجز شیمیش نازل گردید و نبّواتِ

باتفاق حاج ابوالحسن امین اردکانی که توانستند در حمام مشرف گردند.

تدریجاً چند نفر از محترمین محل در قشله بمقابلات آمدند و سوءِ تفاهمشان رفع گردید بدین سبب انس والفتی حاصل شده‌گاهی محبت مینمودند و چند نفر از اعراب نیز ایمان آورده و سیله تشریف برخی زائرین رافراهم آوردند با این ترتیب عده‌ای از احباباً با این وسیله و وسائل مختلفه دیگر تشریف حاصل کردند و عرایض احباب را تقدیم نمودند و حامل الواح مبارکه جهه دوستان الهی شدند با این حال سید محمد ورفقاش دائماً "بجاسوسی مشغول و باماً مقرن" د ولتی مرتبط و فتنه و فساد برمیانگیختند و آنقدر در اعمال سیئه خود اصرار ورزیدند و عرصه را بر مهاجرین تنگ نمودند تا عده‌ای از اصحاب محروم‌انه بقتل سه نفر از آن نفوس که همان سید محمد و آقا جان بیک و نصرالله تفرضی بودند اقدام کردند. در اثر این پیش‌آمد ولله عظیمی برخاست و حکومت محل، صبحی پاشا، جمال‌المبارک را در مقرب حکومتی احضار واستنطاق و حضرت عبد البهاء را در لیمان بحبس مبتلا نمودند و بیست و پنج نفر از اصحاب رانیزد رزدان محبوس داشتند تا آنکه معلوم گردید آنحضرت و حضرت عبد البهاء در این اقدام دستوری نفرمود و حتی اکثر اوقات احباراً نهی شد از تعزیز و اذیت و آزار نفرموده‌اند و چند نفری که دست با اینکار زده بودند واضح شد که از مفاسد آنان بجان آمده‌اند و از پیش خود

من درجه در آنها بعضی در حیات خود آن حضرت و برخی باندک — زمانی پس از صعود تحقق یافته و رود یف بزرگترین علامات عظمت و دلائل قدرت آن هیکل مکرم قرار گرفته این آثار عظیم الواحی است که یا مستقیماً خطاب بسلطانین و امراء ها لک و روئای ادیان مرقوم گشته و یا در ضمن خطابات عمومی، آن نفوس مقتدره را بقبول امرالله دعوت فرموده اند و با بیاناتی موکد و صریح نصایحی برای تشییت امور مُلک و ملت و رعایت حال رعیت و ترک استبداد و خود سری فرموده همچرا اندار نموده اند که هرگاه باین پیام آسمانی که موعود جمیع ادیان و مذکور در تمام کتب و صحف مقدسه است توجهی نکنند والتفاتی ننمایند مسوؤلیت شدیدی داشتگیر آنانی که زمام ملل و دول در کفر اقتدارشان است گشته عواقب شوی د رانتظر ارشان خواهد بود .

سلطان و روئای که در الواح و باد رکتاب اقدس مورد خطاب قرار گرفته اند عبارتند از ناپلئون سوم پادشاه فرانسه، سلطان عبد العزیز پادشاه عثمانی و عالی پاشا صدراعظم آن مملکت و ناصر — الدین شاه پادشاه ایران . ویلهلم اول پادشاه آلمان، الکساندر دوم امپراتور روسیه، ملک ویکتوریا امپراتوریس انگلستان، فرانسوا ژوزف امپراتور اتریش، پی نهم پاپ اعظم رئیس مذهب کاتولیک و نیز علماء و روئای ادیان و مذاهب متنوّه و سفراء دول خارجه و مأمورین ایران و عثمانی و روئای جمهور آمریکا در این الواح بیاناتی بسیار

سبیل نصیحت و دلالت به خیر فرموده و در برخی موارد ایشان را به حوادث ناگوار آتیه متذکر داشته اند .

واقعه شهادت حضرت غصن اطهر

حادثه مُحرّنهای کبیش از تمام قضاها و بلایای واردہ د رای امام سجن اعظم سبب تأثیر خاطر حضرت بهاء الله و عائله مبارکه و موجب حزن یار و اغیار گردید واقعه شهادت حضرت غصن اطهر بسود ایشان موسوم به مهدی و برادر کهتر صلبی و بطنی حضرت عبدالبهاء بودند که از بد و طفولیت در بیاناتی واردہ سهیم و شریک پدر بزرگوار شدند و شب و روز بحد مت قائم و بكتابت و تحریر آیات والواح نازله مشغول گردیده و همیشه از مسدود بودن ابواب سجن و محرومیت احباب الان و گریان بودند تا هنگامی که بربالای بام قشله بمناجات و راز و نیاز مشغول و مشی می فرمودند ناگهان از بام بزیرافتاده و همینکه هیکل مبارک حضرت بهاء الله بالای سرا و حاضر گردیدند رجای شهادت نمودند که ابواب سجن بر روی احباش شوده شود استدعای امور قبول واقع و بعد از بیست و دو ساعت در سن بیست و سالگی روح پاکش از این جهان بعالی الهی صعود نمود و جسد مطهرش در قبرستان نبی صالح (Nabi Salih) مدفنون گردید .

حضرت ولی امرالله روح مخصوصی راجع بمعظمت شهادت حضرت غصن اطهر چنین می فرمایند :

.... احیای عالم و اتحاد ام که از خصائص این دو رعاظیم است و

اعلان وحدت عالم انسانی که اعظم واول مبدأ این آمرأةَمَّوْمَّ اَسْتَ و
سراپرده آن باید مُنْ بَعْدَ در قطب امکان پس از اتمام انقلابات
حالیه جهان بر حسب نبوات انبیا عِظام وبشارات مسطوره در —
الواح قیمهٔ مالکِ آنام مرتفع گردد ، از برکت شهادت غصن مقدس
ریان جمال رحمن در عالم امکان تحقق خواهد یافت همچنانکه در
ادوار سابقه یعنی در دو حضرت ابراهیم ، اسماعیل و در دو حضرت
مسیح نَفْسِ مَقْدَسٍ آن حضرت و در دو فرقان حضرت سید الشهداء
ود رکور بیان حضرت رب اعلى روحي لرشحاتِ دِمَهِمُ الْأَطْهَرِ فِدَا —
حاضر و مهیا ند اجمنت تطهیر و استخلاص اهل عالم گشتن و بقیرانگاه
ند اشتافتند در این کورید بع حضرت غصن الله الْأَطْهَرِ بفرموده جمال
قدم و اسماعیل جام شهادت را بنویسید تا با بِلْقا بِرَوْجَهِ اهل بِها
مفتوح گردد . . . و وحدت عالم انسانی اعلان گردد و عالم ادنی
آئينهٔ ملکوت ابهی شود . . . " (از توقيع مبارک ۲۵ دسامبر ۱۹۳۹)

تحفیف تضییقات و خروج از سجن

پس از وقوع شهادت جانگد از حضرت غصن اطهر عده‌ای از
اهمی عَلَى ازاين حادثه نوق العاده متأثر گردیده واز حکومت
خروج آن حضرت وعائله مبارکه و همراهان را از قشله نظام درخوا
نمودند و ضمناً " قشون دولتشی نیز وارد عکا شد و چون محلی برای
شکونت آن عده نداشتند قشله را برای توقف عساکر لازم شمردند
لذا دستور رسید آن حضرت و همراهان را از آن محل خارج نموده و

در جای دیگر سکونت دهند ولی حق خروج از شهر را ندارند
این بود که پس از مدت دو سال و دو ماه وینجروز که از توقف مبارک
در سجن گذشت در سال ۱۲۸۷ از آن زندان خارج و باعائله
مبارکه در خانه‌ای استقرار یافتند و سایر همراهان و اصحاب در
کاروانسرای مسکن نمودند ولی از حیث منزل و مأوى در نهایت
زحمت و غُسرت بودند تا آنکه بمنزل دیگری نقل مکان فرموده و بعد از
تفییر و تبدیل چند منزل بالتسیه آسودگی حاصل و بالآخره در
خانه عبود نام تاجر مسیحی منزل فرمودند و تا آخر ایام اقامت مبارک
در داخل شهر این خانه محل سکونت جمال مبارک بود مدت هفت
سال نیز بدین منوال آن حضرت در منزل محبوس و تحت نظر
مأمورین دولت بسر برداشت و در این مدت تدریجاً احباً اجازه تشریف
حاصل نموده و بزیارت نائل میگردیدند .
کتاب مستطاب اقدس شامل احکام و تعالیم الهیه در همین
ایام در بیت عبود از قلم مبارک نازل گردید .

شرکت جهت دعا و مناجات

در مشارق اذکار

جمال قدم در آم الکتاب باین بیان آ حلی ناطق قوله تعالیٰ:
"طوبی لِمَنْ تَوَجَّهَ إِلَىٰ مَشْرِقٍ أَلَاذْكَارِ فِي الْأَسْحَارِ ذَاكِراً مُتَذَكِّراً"
مُسْتَغْفِراً" وَإِذَا دَخَلَ يَقْعُدْ صَامِتاً لِاصْفَاء آیَاتِ اللَّهِ الْعَالِمِ
الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ" آیه ۲۶۴

مضمون آیه شریفه بفارسی چنین است:

خوشحال نفسیکه در سحرگاهان با حالت تذکرو استغفار به
شرق الاذکار توجه نماید و وقتی کهوارد شد از برای شنیدن آیات
خد اوند ساكت و آرام بنشیند.

"باید عاصی در حالتی که از غیرالله خود را فارغ و آزاد مشاهده
نماید طلب مغفرت و آمرزش کند نزد عباد اظهار خطای و معاصی
جائیز نه چه که سبب وعلت آمرزش و عفو الهی نبود و نیست و همچنین
این اقرار نزد خلق سبب حقارت و ذلت است و حق جل جلاله
ذلت عباد خود را دوست ندارد".

حکم ذکری که جانشین صلوة آیات است

در کتاب مستطاب اقدس نازل قوله تعالیٰ:
"قُدْعَفُونَ عَنْكُمْ صَلْوَةُ الْآيَاتِ إِذَا اظْهَرْتُمْ أَذْكُرُوا اللَّهَ بِالْعَظَمَةِ وَالْأَقْتِدَارِ
إِنَّهُ هُوَ الْسَّمِيعُ الْبَصِيرُ. قُولُوا الْعَظَمَةُ لِلَّهِ رَبِّ مَا يُرِيُّ وَمَا لَا يُرِيُّ رَبُّ
الْعَالَمِينَ". آیه ۲۹۶۸

مضمون بیان مبارک بفارسی چنین است:
"شمارا آزاد ای نماز آیات معااف نمودیم . هرگاه حوارد ش سماوی
وارضی پدیدار شد خداوند را به عظمت واقتدار ذکر نماید . اوست
شنوا و بینا . بگوئید: عظمت و بزرگواری ازان پروردگار عالم عیان و
جهان پنهان ، خداوندگار عالمیان است".

جائیز نبودن توبه واستغفار نزد عباد

در کتاب مستطاب اقدس نازل قوله تعالیٰ:
"لَيْسَ لَا حَدٍ أَنْ يَسْتَغْفِرَ عِنْدَ أَحَدٍ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تِلْقَاءَ أَنْفُسِكُمْ إِنَّهُ
لَهُوَ الْعَافِرُ الْمُعْطِيُّ الْعَزِيزُ الْتَّوَابُ" آیه ۷۳

مضمون آیه مبارک بفارسی چنین است:

شاپسته نیست که انسانی نزد انسان دیگر طلب آمرزش و مغفرت
نماید . پیش خود و خدا ای خود بد رگاه الهی توبه کنید . اوست
آمرزندہ ، بخشاینده ، بزرگوار و توبه پذیر .

در لوح بشارات، قلم اعلی باین بیانات متعالیه ناطق قوله جلت
عظمة :

حيات بهائي تأثيرات دعا ومناجات

"أتلوا آيات الله في كل صباح ومساء . . ." (حضرت بهاء الله)

"هر روز صبح فرض وواجب است الواح ومناجات خواند شود"

(حضرت عبد البهاء)

"باید اوقات مخصوصه تذکر وتبه و دعا ومناجات را فراموش ننمود
چه که بدون فضل و عنایت الهیه موفقیت و ترقی و بیشرفت در امور
مشکل بلکه ممتنع و محال"

"اگر اشتعال نار محبت الله خواهیم باید بتلاوت آیات ومناجات و
مطالعه آثار بپرد ازیم . . . و روح را ترویتازه کنیم و از نفحات وحی

زنده شویم" از بیام معهد اعلی مورخ ۷ شهر القول ۱۳۳

باتوجه به اوضاع کنونی جهان و دقت در آثار مبارکه معلوم میگردد که
تشویش و اضطراب در دنیا امروز بخاطر روگردانی از حق و بعلت
کمبود غذای روحانی است برای اینکه قلوب پژمرده انسان‌ها،
دلهای بیمار مملو از بعض عناصر بی خردان، سینه پرازکینه و
بی رحمی مردمان معا لجه‌گردد، باید به پژشك دانای الهی مرا

نمود و با داروی شفابخش دعا ومناجات اقدام کرد.

یکی از وظائف مهمه ما خانواده‌های بهائی اینست که نونهایان
خود اعم از پسر و دختر را با آیات الهی مأنوس ساخته و به تلاوت
دعا ومناجات عادت دهیم. کلمات مکنونه طبق سفارش مرکز مصیاق
از پرنموده مطابق آن عمل نمائیم. یکی از توصیه‌های حضرت عبد البهاء

اینست که عامل مهم دعا و تفکر جهت استقرار حیات بهائی هرگز
فراموش نشود .

اثرات دعا ومناجات

۱- تغذیه روحانی

وقتی غذا به جسم نرسد ضعیف میشود قند خون پائین آمد و بد ن
عرق میکند دست و پابی قدرت میشود و گاهی هوش از سر میرود .
حال اگر بطریقی این کمبود غذای جبران گرد د تمام آن ناراحتی
بر طرف و نیروی جدید حاصل میشود همینطور است وقتی به کمبود
غذای روحانی د چار شویم : قوای روحانیه ضعیف ولغزش و سستی بر
شخص مستولی میگردد . وفا و صفا و توکل واستقامت کم و بد بینی
افزون میشود . محبت بعد اوت مبدل و صفات روحانی به صفات -
شیطانی تغییر میکند . بهمین جهت حضرت عبد البهاء تلاوت
آیات را بمنزله غذای روحانی توصیف نموده میگردد : "آیات
غذای روح است . روح قوی میشود و بد ون آن از کار میگرفتند ."

۲- رفع غم و آند وه

حضرت عبد البهاء میگردد "اگر جمیع احزان احاطه نماید
چون بمناجات در صلوٰه مشغول گردیم کل غُوم زائل و روح و ریحان
حاصل گردد . . . حالتی دست دهد که وصف نتوانم و تعبیر نداشم
..."

۳- ایجاد اطمینان

عقل انسان ممکن است با دلیل وبرهان قانع شود اما قلب وی جز بادعا و مناجات آرامش واطمینان نمی یابد . حضرت عبدالبهاء میفرمایند : "قلب انسان جز به عبادت رحمن مطمئن نگردد و روح انسان جز بذکر یزدان مستبشر نشود . . . ."

۴- چشم پوشی از عیوب دیگران و توجه به خطای خویش چون بذکر حق پرد ازیم دست از خلقِ خدا برداشت و غایبت و افتراق نمی پرد ازیم هرگاه "نفس ناری غلبه نماید" بذکر عیوب خود مشغول و یشویم وجهت عفو گناهان خویش تصرع میکنیم .

۵- تعلیم گرفتن از مناجات وادعیه در زندگی روزانه این مناجاتها که از طرف خدا آوند بمظہر مقدّس شوی شده و یا بطلّعات مقدّسه إلهام گردیده بمامای موزد که تقدیس و تنزیه داشته باشیم . متوجه فنای دنیا شده از آلودگی‌های مادی تامکن است برحد ریاشیم . فقط به او روی آوریم زندگی روحانی و سعادت دنیوی هردو را در رکسب فیوضات از در رگاه الهی دانسته ، آنچه خواهیم از مصدر رفض خواهیم و آنچه طلبیم از منبع عطا طلبیم . طی مناجات است که بیاد می‌اوریم معبد ماجه انتظاراتی از مداد اشته و ماغفلت و سستی کرد هایم لذا به فکر جبران می‌افتیم .

۶- دعای صبح و آه شب کلید گنج مقصود است بدین راه روش میرو که باد لدار پیوندی

۷- اتصال به عالم روحانی و شمول تأییدات

دنیای امروز روی از خدابرگردانده و رهای ملکوت را بر روی خود بسته است یکی از کوشش‌های اساسی احیاد راین عالم باز نگهداشتن ابواب ملکوت بواسطه مناجات و طلب تأیید است تانسور الهی بتواند بتمام قوت براین دنیا بتابد بفرموده "جمال مبارک هر صبح و شام باید تلاوت آیات نمود و چون احیا در تمام کره" ارض - موجودند با حرکت وضعی زمین که صبح و شام هر نقطه بتدریج فرا میرسد در صورت اجرای این تعلیم مبارک در تمام بیست و چهار ساعت ابواب ملکوت مفتوح و شبکه "پهناوری ازانوار روحانی" ساکنان زمین را فراخواهد گرفت حضرت عبد البهاء این اتصال روحانی را به جریان الکتریسیته تشبيه فرموده‌اند که بواسطه تلاوت مناجات ارتباط برقرار می‌گردد :

"اتصالات بین عالم خاک و جهان پاک حاصل شده یک سرسریم در مرکز صد ور مرکوز و سرد یگر در ملکوت رب غفور و برقل الهام واسطه کلام وقوه جاذبه محبت الله کاشف اسراره . جهادی فرماده صد ور مرکز الهام گردد و قلوب جوانگاه قوه" جاذبه "آسمان . . . ."
بوسیله این ارتباط روحانی با مرکز فیض است که می‌توانیم در راه خود و دیگران طلب تأیید کنیم و عرفان و استقامت آ رزونمایم ، توفیق در خدمات بخواهیم و در حق سایرین که هنوز بمظہر امر رونیاورد هاند دعاکنیم بقول جناب نعیم :

میرساند تورا به حضرت دوست آهشب ناله سحرگاهی
(بقیه د رنشریه ۲۲)

بخش اول : دو آئین کهن درخاور دور
۱- آئین هند و یا آئین برهماei یا آئین ودا

Hinduism

هند وستان با مساحتی قریب سه میلیون و سیصد هزار کیلومترمربع یعنی حدود ثلث تمام قاره اروپا و امتیاز از نیم میلیون (پانصد میلیون) جمعیت یکی از قدیمی ترین اقالیم جهان است که آثاری از مدنیت پنجهزار سال قبل دارد و در این زمان در همین اکشور وسیع و پر جمیعت و قدیمی پانزده زبان رسمی (غیر از صد هامحلی) و هفت دیانت مهم و اصلی (غیر از دهها مذهب) رائج است که قدیمی ترین آن ادیان، آئین برهماei یا آئین "ودا" است که ریشه‌ای سه هزار و پانصد ساله (یعنی از زمان ورود آریائی‌ها از ناحیه خراسان پاپ سرزمین درسته تا چهار هزار سال قبل) دارد. گواینکه هند و ها آئین خود را ازینچ هزار سال قبل میدانند و آنرا شریعت ابدی مینامند.

این دیانت در اصل مبتنی بر توحید بوده و از کتاب مقدس بنام "ودا" (معنای علم) میباشد که منظور علم الهی است، و آنرا مردم روحانی بنام ویاسا یا وایاسا Veda یا دراد رخد و سه هزار سال قبل در چهار قسم تنظیم نموده است که کل حاوی سرودها درستایش و نیایش خدا و دارای احکام مذهبی و تعالیم اخلاقی

از الحاظ معارف دینی، آئین هند و غنی است چنانکه شرح و تفسیر برهمنها Brahmans (علمای هند و) معادل مندرجات اصلی "ودا" باین کتاب اضافه گردیده است و علاوه بر آن چند کتاب مورد احترام دیگر نیزه ارند.

هند وها یعنی پیروان آئین هند و به سه جلوه خد اعقیده دارند که اعظم و اقدام‌آنها؛ برهما Brahma خدای آفرینش و علم و حکمت است و دیگر ویشنو Vishnu یا میباشد که مسؤول حفظ حیات و نگهداری جهان است و سوم سیوا یا شیوا یا Shiva یا Siva میباشد. که هم خدای تخریب و هم خدای بنا و تجدید است و به اتحاد این سه خدا تشییع الهی گفتند.

شواهد نشان میدهد که درابتدا فقط ذکر برهما بود و بعد ها از زمانی که معلوم نیست، نام ویشنو و سیوا هم در کتب قدیمه که فقط برهمنها یعنی علمای روحانی بر مردم میخوانندند آمده و تدریجاً اهمیت بسیار پیدا کرد و از بطوریکه اول ویشنو و سپس سیوا اهمیتی بیش از برهما یافت و معتقد بین به هریک از این دو جلوه خدا دارای معتقدات و معارف خاص و مذهب جد اشده اند.

هند وها برای میترا Mitra الهه آفتاب و برای آگنى Agni رب النوع آتش و برای ایندرا Indra رب النوع باد و هوا و برای هرمظهو طبیعت و هر قدر که ناشد در ودا آمد و بتدریج برای هر چیز

مجسمه‌ای شاختند و آنرا خدا یا الهیا رب النوع آن قدرت یا آن حال طبیعت یا هرالت انسان یا هریک از امور زندگی قرار دادند بطوریکه انواع این ارباب انواع از هزار تجاوز نمود و آئین هند و آئین بت پرستی جلوه‌گرد.

جد از این بت‌ها و داستان ویشنو و پرها و سیوا، در آئین هند و یا ود اپیغمبری ظاهرشده بنام کریشناKrishna که او را تجند یا ظهور هشتم ویشوند را این عالم میدانند که حدود ۳۰۰۰ تا ۴۵۰۰ سال قبل ظهور فرموده و بعد از نیز بنام "روح اعظم" ظا هرخواهد شد.

نکته‌مهم اینست که همه پیروان آئین هند و بهمه‌ای این عقائد معتقد نیستند و هر مذهب و فرقه و گروهی عقائد خاص دارند که تمام آنها آمیخته با خرافات و نیایش بت‌ها و قربانی کردند برای آنها میباشد که درنتیجه آنها را وثنی وغیر موحد یا حتی بقول معتقد‌ین گاوپرست جلوه‌میدند زیرا در همین باره یعنی مسأله‌گاو، هند و هماقتی بر عقیده‌به تواسخ یعنی رجوع روح انسان بصورت حیوان به این جهان معتقد‌ند که ارواح مقدسه در گاو ماده حلول میکنند و با بصورت گاو ماده با این جهان باز میگردند و همچنین گاو ماده موجب هدایت نفوس به بهشت میشود و علیه‌هذا بعضاً فضولات گاو راهم مقدس و جزو مطهرات میدانند.

از این قبیل خرافات کثیره واهیه و معتقد‌ات عجیبه درباره خلقت

وتجسد‌های خدا اعتقاد به وحدت وجود و تناصح و تواسخ که همه بمرور زمان جانشین حقائق عرفانی والهی گردیده، اگر صرف نظر نمایم و بگذریم ملاحظه میکنیم که رکب متعدد این آئین کهن تعالیمی اخلاقی درباره راستی، درستی، پرهیزکاری، اقطع، حفظ احترام ذوق حقوق ولزوم اجتناب از شهوات و معاصی وجود دارد.

مذاهب اصلاحی: علاوه بر مذاهب مختلفهای که بتدویج در آئین هند و بوجود آمد دو مذهب اصلاحی نیز در قرن نوزدهم تأسیس گردید که توحید خدا را ترویج و نهی از قربانی و پرستش بت‌ها و اختلاف طبقاتی وعد اوت مذهبی نمودند.

دو مذهب مستقل هندی: اگر نه از آئین هند و ولی مسلم‌ها در ارتباط با معارف این آئین و در زمینه فرهنگ هندی، مذهب Jain و بیست قرن بعد مذهب مستقل سیک Sikh در هند و ظهور کرد و پیشرفت نمود که اولی به اشاره وثانی به اختصار ذکر میگردد:

مذهب چین یا Jainism از قرن ششم قبل از میلاد در مقابله با بعضی عقائد آئین هند و احتراز شدید از آزار هر موجود زنده بوجود آمد که در این زمان متجاوز از سه میلیون پیرو خصوصاً در غرب هند وستان دارد.

چون در مذهب چین (چینا) بمعنی فاتح ونجات دهند بیست و

چهارم د رعالم)، کتاب و دا مصون از خطاشناخته نشده و خدايانش مورد قبول واقع نگشته و برخی از سنن و رسومش مثل قرباني برای بت ها اجرا نگردیده است، اين مذهب را وجود آشده از آئين هندو، مذهبی مستقل دانسته اند.

مذهب یا طریقت سیک یا سیخ
Guru Nanak
موعسّس این مذهب بابانانک یا گورو نانک

میباشد و گورو بمعنای معلم روحانی است کما اینکه "سیک" هم بمعنای متعلم و پیرو میباشد وی از اوائل قرن شانزده هم پس از اسناری طولانی به اقالیم دور و نزد یک (در شرق پاکستان فعلی) شروع به تعلیم برادری و پر ابری و ترک رسوم خرافی و ستایش خدای واحد و نادیدنی و کوشش در رفع اختلافات طبقاتی و ازاله اختلاف بین مسلمان و هندو و شرح تطابق احکام آئین و دادبا اسلام نمود و عدهای پیرو یافت.

بعد از فوت گورو نانک نه گوروی دیگر هریک بوصیت دیگری پیشوا شدند و جامعه سیکرا پیش بردن شهر امریتسار-
sar را ختند و معبدی بزرگ بنادردند که بعد ها بنام معبد طلایی Golden Temple نامیده شد. سپس آثار گورو نانک و بعضی گوروهای بعد از اورا که همه به شعر بود، بصورت کتابی درآوردند که بعد از آخرین گورو آن کتاب را گورو وهادی مقدس قرار دادند.

سیکها از اول قرن هفدهم، از زمان گوروی ششم، برای دفاع سلاح برد اشته بودند در اوائل قرن نوزدهم امپراطوری سیک را در سرتاسر پنجاب و از کشمیر در شرق تا خیرد رغرب تأسیس کردند ولی بعد از ارتش انگلستان شکست خوردند.

در جریان استقلال هند و سلطان و پاکستان هم اراضی ومناطق مسکونی و امکنه تاریخی و مقدّسه آنها در دو طرف خط مرزی دو کشور غیر متحده مذبور قرار گرفت و بر نارضائی آنها افزود.

معارف و فرهنگ:

سیکها علاوه بر اصل کتاب مقدس که قریب شش هزار قطعه‌یا سرود دارد و آنرا مانند یک گوروی زنده میدانند و احترام بسیار میگذار کتب مقدّسه دیگر نیز دارند که همه به شعر میباشد.

سیکها موحد هستند و برای خدا اسامی گوناگون و برای عبادتش ادعیه مختلفه دارند که در منازل و پیاد رمعابد شان که بنام گوردوارا Gurd wara میباشد تغّنی میکنند. دنیارا معتبر نمیشمرند و تقوی و نیکوکاری و انقطاع را از شرائط وصول به حق میدانند و بلزم تکامل روح و به تناسخ عقیده دارند. از فحشاً محترزند و از مواد مخدّر و دخان و مشروب الکلی مُجبَر و در تقوی مُجاهد.

شرموطه قسم خورده جامعه سیک همواره دارای پنج علامت میباشد.
۱- مو، ریش و سبیل هرگز نباید کوتاه یا زده شود.
۲- شانه‌ای چوبی و کوچک زیر عمامه قرارداده باشد.

۳— شلوار، کوتاه باشد .

۴— شمشیری بلند و یا خنجری بسته بکمرد اشته باشد .

۵— دستبندی آهنی بر مسح دست راست داشته باشد .

افراد قسم خوده طی مراسمی عضو گروه بزرگ "خالسا" Khalsa (معنای خالص) میگردند و همچنین به لقب "سینگ" Singh (معنای شیر) ملقب میشوند . و اجب تر و عمومی ترازینج علامت مذکور عمامه یا ترین Turban میباشد که باید از سن صفر تا آخر عمر برسر نهند .

مذهب سیک نیز به چند شعبه و گروه کوچک تقسیم شده است .

جمع کل پیروان این مذهب را در آخرین آمار حدود پانزده میلیون نوشته اند که اکثر آنها در همان ایالت پنجاب میباشند .

* * *

معرفی آثار مبارکه

مقدّمه :

حضرت بهاء الله میفرمايند :

"لم يَزَلْ نفحات قدس از رضوان عنایت الهی در روزیدن بوده و ملا يزال به روايح عزّ معنوی ازيمين عرش رباني د رهبو بخواهد بود سحاب جود و گرم آنى از ابلاغ فيوضات منيعه ساكن نگشت و فمام فضل و رحمت آنى از انزالِ أمطار فیض نیاسود . . . ."

در ربارهٔ وفور و سرعت نزول آيات در این ظهور مبارک شواهدی چند در آثار مبارکه موجود است که ذیلاً به نقل چند نمونه اكتفا میگردد :

جمال قدم در این خصوص در لوحی میفرمايند :

قوله تعالیٰ "بُشَّأْنِي إِذْغَامَ فَضْلِ أَمْرِيَّهِ وَسَحَابَ فَيْضِ أَحَدِّهِ هَا طِيلَ كَهْ دَرِيكَ سَاعَتْ مُعَادَلِ الْفَرِّ بَيْتَ نَازِلٍ ."

ونيز میفرمايند :

"اليوم فضلى ظاهر شده که دریک یوم ولیل اگر کاتب از عهده برآید معادل بیان فارسی از اسماء قدس ربانی نازل میشود . . . این ایام . . . معادل جميع کتب قبل و بعد از قلم اعلیٰ امام و جووه نازل"

ود روح دیگری راجع به کثرت نزول آيات در این رنگ میفرمايند :

آنچه در این ارض موجود، کتاب از تحریرش ماجز مانده اند چنان

رب اعلیٰ درباره تکمیل کتاب مستطاب بیان بوسیله موعود بیان
جام عمل بخود پوشید و بشارت دانیال نبی که می فرماید : " لَأَنَّ -
الْكَلِمَاتُ مَخْفَيَةٌ وَمَخْتُومَةٌ إِلَى وَقْتِ الْتِهَايَةِ " (۱) اکمال پذیرفت و
سُتر از کلمات کتاب برداشته شد و ختم رحیق مختوم به اصحاب حَتَّیٰ
قَيْوَمَ گشوده گردید . . . . قرن بدیع ۲ ص ۱۴۹

نزول این کتاب مستطاب با صله قلیای از اظهار امر جمال مبارک
دریغداد و (در کنار رود نُرات یاد ریت بگداد) به خواهش و
در جواب سوالات جناب میرسید محمد خال اکبر که در آن هنگام
هنوز به امر مبارک موئمن نشده بود واقع شد و باین دلیل در آغاز
معروف برساله خالویه بود و بعد از هیکل مبارک در آثار مبارکه
آنرا به کتاب ایقان تسمیه فرمودند . شأن نزول این سفرجلیل
با این قرار است که میرسید محمد خال اکبر دائی حضرت اعلیٰ برای
زیارت عتبات به عراق می‌رود و حاج سید جواد کربلائی از احبابی سَنَن
عراق این مسئله را باطل اعلام جمال مبارک میرساند حضرت بهاء اللہ
با او می‌فرمایند که تو آیا در درباره این امر اعظم چیزی گفتی می‌گوید خیر
می‌فرمایند برو و بگو و چنانچه اشکالاتی است بگو بروی کاغذ بیاورند
میرورد و در بازگشت ورقه‌ای می‌آورد که حاوی سوالاتی بود که خال
اکبر از حضور مبارک کرده بود حضرت بهاء اللہ ورقه سوالات را باز
کرد و بعد از نگاهی می‌فرمایند معمولاً جواب اینگونه سوالات داده
نمی‌شود ولی چون منسوب به شجره مقدّسه هستید جواب داده

(۱) زیرا که این کلمات تازمان آخر مختوم وینهان است .

اکثربی سواد مانده "

حضرت ولی امرالله می‌فرمایند :

" . . . یکی از ناظرین که خود شاهد احوال و اوضاع آن ایام بوده
مینویسد (شب و روز آیات چون غیث هاطل از سما مشیت الهی
نازل می‌گردید بد رجهای که تسوید آنها معکن نبود . . .) " ص ۲۴۵ قرن بدیع قسمت دوم

بنابر مند رجات گاد پاسزبای قسمت عظیمی از آثار مبارکه از بین
رفته و یا حسب الامر هیکل اقدس مظہر ظہور بعلت عدم ادراک
نفوس محوشده است معهذا بنایه تصریح حضرت ولی امرالله الواح
و آثار منیعه جمال القدم به صد مجلد بالغ می‌گردد .

از آنجائیکه مطالعه و بررسی کلیه آثار مبارکه که در طی چهل سال
نازل گشته در گنجایش و توان این مجموعه نیست لذا معرفی و بررسی
اجمالی اهم این آثار می‌ادرت و اکتفا می‌گردد .

کتاب مستطاب ایقان

کتاب مستطاب ایقان اثر گهر بار جمال اقدس ابهی در سال
۱۲۷۸ هجری قمری مطابق با ۱۸۶۲ میلادی زمانیکه جمال
مبارک پس از دو سال از سفر کوههای سلیمانیه به بگداد مراجعت
نمودند از بحر علم و حکمت الهی در مدت دو شب آن روز از قلم مبارک
نازل شد .

بانزول این کتاب کلید اسرار کتب سما ویه است، وعد حضرت

میشود خال اکبریس از مطالعه کتاب ایمان می‌آورد و سپس میگوید که اگرکسی این کتاب را بخواند و به حقانیت این ظهور اعظم ایمان نیاورد به حقانیت هیچ ظهور دیگر نیز معترض نخواهد بود. و با این ترتیب است که کتاب آیقان از قلم مُعْجز شیمِ موعود بیان صادر میشود. لحن کتاب لحن خاص حضرت بهاءالله میباشد و از حیث حُسنِ انشاء و روش بدیع وقدرت استدلال بی‌مانند و نمونه کامل نوعی خاص از نشر پارسی است چنانکه حضرت ولی امرالله درباره این کتاب مستطاب میفرما یند: «دارای سبکی بدیع ولحنی مهیمن و منبع و از لحاظ استحکام بیان و قوت برهان بی‌نظیر و رفصاًحت و بلاغت بی‌عدیل و مشیل و کاشف نقشه عظیمه الهیه جهت نجات عالمبشریه است و درین آثار و صحف بهائی پس از کتاب مقدس اقدس‌اعظم و اشرف از کل محسوب است.»

مینهند نشی که بهرگز در حد ادراک او می‌فهماند و در آخرین حد خواسته اش مطالب را باقدرت و استدلال می‌قبولاند نشی که جناب ابوالفضائل را وادار کرد که آنرا بیش از ۲۰ بار بخواند جناب ابوالفضائلی که حضرت عبد البهاء درباره او این بیانات را میفرما یند: (۱) - هم‌پر روهیم ناد روهم پسر فضائل است. ۲ - تا کنون و از این به بعد نظیری روی نخواهد آمد. ۳ - اسما براحت ابوالفضائل را مهیا نمایید او غبارت از نفس من است. ۴ - یا ابا الفنا و آمه و آخیه.)

چنانکه گفته شد من در جات کتاب شامل جوابهای ایست که به آسئله خال اکبر داده شده است سوالات وی شامل مطالب زیر بود:

- ۱ - علائم ظهور موعود
- ۲ - مسأله خاتمتیت حضرت رسول اکرم
- ۳ - قیامت و سلطنت موعود و احیاء اموات در بیوم ظهور و بیعت و حشر در روز قیامت و رجعت آئمه، اظهار در بیوم ظهور قائم.
- ۴ - تحریف کتب آسمانی
- ۵ - ابدیت شریعت اسلام
- ۶ - دلیل اعراض علماء و پیشوایان دین
- ۷ - دلائل و براهین مثبت حقانیت ظهور جدید در کتاب ایقان نه تنها این مشاکل تشریح شده بلکه شرایط سالکین سبیل معرفت و طالبین حقیقت تشریح و مسائل و غواص مهمنه

د یگری نیز تبیین گردیده است.

نکاتی چند درباره این کتاب مستطاب:

الف - جمال مبارک نه تنها خود تعداد بسیاری از الواح را می-
نگاشتند بلکه کاتب هایی چند نیز داشته ولی الواح و کتب ممهده
نازله از کلکی اُطهر اکثرا" بخط و نسخه برداری حضرت عبد البهاء
است مانند کتاب مستطاب ایقان ولوح احمد.

ب - این نسخه اصلی تازمان حضرت ولی امرالله در منزل خال اکبر
می ماند سپس نسخه د ختری خال آنرا به حضور حضرت ولی امرالله
تقدیم میکند و فعلاً "در محفظه آثار موجود است.
د رنسخه اصلی چند قسم است که جمال قد مد رآن قسمتها به قلم
خود حاشیه نوشته اند.

ج - این کتاب مستطاب توسط حضرت ولی امرالله به انگلیسی ترجمه
گردیده است.

د - برای مطالعه بیشتر درباره کتاب ایقان میتوان به چهار جلد
کتاب قاموس ایقان تألیف جناب عبد الحمید ا شراق خاوری و کتاب
قرن بدیع جلد ۲ به قلم حضرت ولی امرالله و کتاب گنج شایگان
تألیف جناب اشراق خاوری و کتاب فرائد تألیف جناب ابوالفضل
گلها یگانی رجوع نمود.

ه - کتاب مستطاب ایقان چاپ مصر دارای ۱۹۹ صفحه و فهرست
۱۲ صفحه ای است و بخوبی برای پیدا کردن نکات مهمه قابل استفاده
است.

راهنمای زندگی

جلوه هایی از حیات عنصری جمال اقدس ابهی

"روزی جمال قد مجمل ذکره که در منزل حضرت کلیم تشریف داشتند
مخاطباً به حضرت حاجی نصیر بیاناتی فرمودند که از مفهوم آنها
اینقدر رد رناظر مانده است:

اید
جناب حاجی شعاد راه خد ابسیار رحمت کشیده و بسیار صد مه خورده
اگر خود شما فراموش کرد هاید حق فراموش نفرموده ولکن عوالم الهی
منحصر باین عالم نیست اگر منحصر بود انبیا " عظام راضی نمیشدند که
آنها مهبلیات را از آنام متحمل شوند ظهور قبل مراضی نمیشدند که اورا معلق
درهوا بیا ویزند و بر صاحب غل و بغض اش بیهی نمایند و من راضی نمیشدم
که از نیاوران بظریان سروپای برهنه مرا بآن ذلت کبری بیاورند و
صد مات لاتعد و لاتحصی را متقبل شوم" ص ۶۴ حیات عنصری . . .
در سفرنامه اروپا از بیانات مبارکه حضرت عبد البهاء مذکور است:

وقتیکه وارد عکاشدیم در چهان مصیبتی که جمیع در رحمت و بلا
بود یم لذت و سروری داشتیم که بگفتن نیاید وقتی هفتاد نفر اصحاب
در قلعه محبوس بودند همه مبتلای تب شدند به درجهای که هیچ یک
قاد ری رحرکت نبود الا من و آقا رضا که مشغول پرستاری احباب و تهییه
دوا و شوریا بود یم اتفاقاً منزل من همد را طاقی واقع که فرش آن از سنگ
بود و بسیار رطوبت داشت و آن اطاق را بجهت غسالخانه ساخته
بودند بآن حالت ابتلا در ظل حضرت بهاء الله چنان مسروربود یم
که هر رحمتی را راحت میدانستیم .

درس اول عربی :

نوار (عربی مرحله سوم) را باملا حظه متن ضمیمه از سطر ۱ (از آنجاکه گویند) بیان می کند : چند حرف هستند که اگر برسد و کلمه که مضاف و مضاف الیه هستند بیایند کلمه اول را منصوب می کنند (تاسطر ۴ گوش د هید و به رو شی که گویند نوار اظهار میدارد بدقت عمل کنید و چند بار این کار را تکرار کنید تا مطمئن شوید که تعاریف این قسم را بخوبی فراگرفته اید سپس قواعد زیر را که مربوط به مطالب گفته شده در نوار است در فتر قواعد عربی مرقوم فرمائید و آنها را حفظ کنید . متن زیر را هنگام گوش فرادادن بنوار ملاحظه فرمائید .

۱۵- يَا عَبْدَ اللَّهِ   ۱۶- يَا عَبْدَ اللَّهِ   ۱۷- جَاءَ الْحَسَنُ
 ↓   ↓   ↓
 بندۀ خداوند   ای بندۀ خداوند

۱۸- جَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ   ۱۹- وَاللَّهُ
 ↓
 قسم به

۲۰- إِلَى مَتَى يَا إِلَهَنَا ، هَذَا الظُّلْمُ وَالطُّغْيَانُ

۲۱- إِلَى مَتَى هَذَا الْجُورُ وَالْعُدُوانُ

۲۲- لَا وَ حَضِرَةُ رَحْمَانِيَّتِكَ
 ↓
 نه قسم به پیشگاه بخشایندگی تو

۲۳- يَرْفَعُ اللَّهُ حُزْنَهُ   ۲۴- ضَرَبَ حسن احمد ا
 ↓   ↓
 د ورمیکند خداوند اند و اورا   زد

درس عربی

هدف : هدف مطالعه عربی در این مرحله بیشتر آشنایی با ساخته کلمات و سپس انواع افعال و معانی صیغه های مختلف هر فصل در زبان عربی با انجام تمرینات لازم در این زمینه میباشد .

وسائل کار : بقیه نوار شماره ۹۲ (عربی مرحله سوم) و مطالبی که هر جلسه تحت عنوان درس عربی ضمیمه میباشد . باید یاد آورشد که بعد از اتمام نوار ۹۲ تدریس بقیه دروس بد ون استفاده از نوار امکان خواهد یافت .

داناتریکه از مرحله اول تحصیل عربی در این طرح تهیه فرموده اید همچنین در این مرحله نیز بکار می آیند .

تذکر مهم :

د وستان عزیز : زبان عربی یک زبان بیگانه است که یادگیری آن به تکرار مطالب یادگرفته شده و تمرین فراوان بستگی تامدارد لذا از حضورتان استعداد میشود برای کسب موقیت در این درس قدم به قدم دروس عربی را دنبال کرد و از انجام دقیق تمرینات و تکالیف و سپس تصحیح آنها در جلسات رفع اشکال غافل نمایند .

تعاریف را بامثال حفظ کنید و توجه داشته باشید که درس عربی در این مرحله وارد فصل جدیدی میشود که با مرحله قبل از لحظه موضع و انجام تکالیف متفاوت بوده مجاهدت بیشتری را در این سبیل می طلبد .

٢٥ - حُرُوفٌ مُشَبِّهٌ بِالْفَعْل

- ٢٦ - إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ - ٢٨ - إِنَّ عَالَمٌ
خداوند بیناست همانا خداوند بیناست
٢٩ - إِنَّ النَّاسَ نَيَامٌ

مردم خوابند

١ -	همانا
٢ -	علی عالم
٣ -	اسم: ضمير، اسم اشاره، فاعل، مفعول، صفت
٤ -	الله بصير عبد الله
٥ -	حرکت: مبتدأ، خبر، مضاف، مضاف اليه
٦ -	اعراب: اعراب، مضاف، مضاف اليه
٧ -	حرف: کلمه
٨ -	فعل:

حروف: حروف جاره، حروف نداء، حروف عطف
علی أنا، ياعبد الله، جاء الحسن و
الحسين

حُرُوفٌ مُشَبِّهٌ بِالْفَعْلإِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ

- (سکون)	- (ضمه)	- (كسره)	- (فتحه)	- (فتحه)	- (فتحه)
بـ ↓ ساکن	بـ ↓ مضموم	بـ ↓ مكسور	بـ ↓ مفتوح	بـ ↓ حرکات مخصوص	بـ ↓ حروف است
جزم لاتذہب ↓ محزوم	رفع الكتاب، ↓ كتاب ↓ مرفوع	جرّ الكتاب، ↓ كتاب ↓ مجرور	نصب الكتاب، ↓ كتاباً ↓ منصوب	اعراب مخصوص كلمات است	

- ٣٣

حرکت: نوار اول قسمت A از ابتدای مطلب مربوط به سطر ۲

اعراب: نوار دوم قسمت A از مطالع مربوط بسطر ۹ تا سطر ۵

قواعد یکه باید بدفتر منتقل شوند.

۱ - هرگاه حروف نداء ابرس مضاف ومضاف اليه در آیند مضاف را

منصوب می‌کنند و در اینصورت مضاف را منادای مضاف می‌گویند.

عبد الله (بند خدا) يَا عَبْدَ اللَّهِ (ای بند خدا)

مضاف مضاف اليه خرفندانه مضاف اليه
مضاف

حروف نداء اعبارند از: أ، يا، آيا، وا

۲ - حروف عطف: حروفی هستند که چون بین دو اسم بیانند اعراب

۴۲

اسم قبل از خود را به اسم بعد از خود منتقل می کند
مثل : **جَاءَ الْحَسَنُ وَالْحَسَنُ**

که بعلت حرف عطف واو، اعراب حسین از حسن تبعیت می کند و
د راینصرورت می گوئیم حسین به حسن معطوف شده است.

حروف عطف عبارتند از : و ، ف ، ش ، حتی ، او ، آم ، بل ، لا ، لکن

۳ - حروف مشبهه بالفعل : حروفی هستند که چون بر سر مبتدا و

خبر (جمله اسمیه) در آیند مبتدا را منصوب می کنند و خبر را -
مرفوع نگه میدارند .

مثل : **اللَّهُ بَصِيرٌ** (خداآوند بیناست)

مبتدا خبر

که میشود **وَأَنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ** (همان خداوند بیناست)

حرف مشبهه مبتدا خبر حرف

بالفعل (اسم مشبهه بالفعل)

حرف (مرفوع)

مشبهه

بالفعل

(منصوب)

إِنَّهُمْ عَالِمُونَ

حرف مشبهه اسم حرف خبر حرف مشبهه

بالفعل مشبهه بالفعل (مرفوع)

بالفعل محل منصوب

حروف مشبهه بالفعل عبارتند از :
إِنْ (همانا) **أَنْ** (اینکه) **كَانَ** (مثلاً اینکه) **لَكِنْ** (لیکن)

لَيْكَ (ایکاش) **لَعَلَّ** (شايد)

(حروف ندا، عطف و مشبهه بالفعل را حفظ کنید)

تمرین : در جملات زیر علت اعراب کلماتی را که زیر آنها خط کشیده شد تعبیین نمائید .

يَا إِلَهَ الْأَسْمَاءُ وَنَاطِرُ السَّمَاوَاتِ - يَا مَقْصُودَ الْعَالَمِ وَمَحِبُّ الْأَمْمِ
أَنْ يَا مُلُوكَ الْأَرْضِ أَسْمَعُوا نِدَاءَ اللَّهِ - وَعَزِيزُ الْمُقْدَسَةِ عَنِ الْذِكْرِ
وَالنَّسَاءُ

إِنَّ اللَّهَ عَلَيْمٌ بِذَاتِ الصُّورِ (خداآوند به رازیمه ها آگاه است)

إِنَّ اللَّهَ يَكُلُّ شَيْءٍ عَلَيْمٌ (خداآوند به رچیزی آگاه است)

إِنَّ الطَّوَّرَيْطُوفَ حَوْلَ مَطْلَعِ الظَّهُورِ وَالرُّوحِ يُنَادِي مِنَ الْمَلَكُوتِ

همانا طور طواف می کند حول مظهر ظهور و روح ندا می کند از ملکوت

زَيَّنُوا أَنفُسَكُمْ بِطَرَازِ الْأَعْمَالِ وَالَّذِي ثَانَ بِالْعَمَلِ فِي رِضاَهِ إِنَّهُ مِنْ

زینت دهید نفسها یتان را به زینت اعمال و کسیکه رسید به عمل در رضای

أَهْلِ الْبَهَاءِ لَدَى الْعَرْشِ مَذْكُورًا .

او همانا او با هله زند عرش مذکور است .

يَا جَزِيبَ اللَّهِ - يَا مَالِكَ الْمُلُوكِ يَا سُلْطَانَ الْعَطُوفِ

- لغات واصطلاحات جزوه شماره ۲۱
- آخرب :** ویران تر (ین) ، خراب تر (ین)
- راسِتَبْدَاد :** خود سری و بمیل واردۀ خود کار کردن ، فرمانروائی مطلق فردی ، ظلم و ستم حاصله از حکومت مطلق فردی
- استِدْعَا :** «فراخواندن» درخواست کردن با فروتنی ، طلب ، تقاضا ، مستلزم بودن
- استِطَاعَة :** توانستن ، توانایودن با نجام کاری (در فارسی معنای داشتن سرمایه و مال نیز بکار می رود)
- آسِلَه :** (مفرد : سُوَال : درخواست ، طلب)
- أَرْض :** زمین ، خاک ، کره ، خاک
- استِثْنَاج :** نتیجه گرفتن ، استخراج نتیجه از مقدمات کردن
- أَصْابَع :** انگشتان (مفرد : أَصْبَع به تثليث همزه و باء)
- اقْتِرَاء :** تهمت زدن — در حق کسی د روح بزرگ گفتن ، بُهتان
- أَعْمَ :** عامتر ، عصومی تر ، شامل تر ، گروه کثیر
- إِكتِسَاب :** کسب کردن ، حاصل کردن ، رِزْق جستن یا کوشش و کار ، گناه کردن
- الْزَم :** لازم تر (ین) — واجب تر (ین)
- الْتِفَات :** توجه کردن — بسوی شیئی یا کسی نگریستن ، روکردن
- الْفَ :** هزار ، زیاد ، کثیر
- الْهَام :** القاء امری از جانب خداوند در دل انسان ، بدیل افکردن

- (در اصطلاح خاص دینی الهام مخصوص انبیا و ائمه هدی و وحی مخصوص پیامبران اولو الاعظم میباشد)
- آلِهَه :** جمع الْهَه : معبد ، خدا
- أُم :** مادر ، اصل هرشیئی ، اساس هرجیز ، رئیس (جمع : امهات امّات)
- أَمَام :** پیش — مقابل — در حضور
- إِمَامُ الرَّحْمَن :** کنیزان خداوند — در عرف امریقه بانوان بهائی اطلاق میشود
- أَمْرَاء :** فرمانروایان — حُكَّام — پادشاهان (مفرد : أمیر) ، مقصود از امّاء اعضای بیت عدل محلی و ملی و بین المللی است
- ص ۴۲۰ گنجینه
- أَمْنَاء :** (مفرد : أمین : امانت دار — طرف اعتماد — درستکار)
- أَنْبِيَاءِ عِظَام :** چهار نبی از جهل و هشت نفر انبیاء بنی اسرائیل
- "أَعْظَم" که اعظم از دیگران بودند بنام‌های اشاعیا ، ارمیا ، حزقیال ، دانیال
- انْقِطَاع :** گستن از خلق و توجه بخدا در جمیع احوال ، گستن ، قطع علاقه کردن از ماسوی الله ، بریدن بد رام الله منظور از انقطاع نقر و ترک دنیا بود بلکه آنست که هیچ شیئی یا امری از امور ، انسان را از حق بازندارد و انسان اسیر تعلقات فانیه نگرد د که از حق بیازماید .

راندار : ترسانیدن — آگاه کردن توأم با بیمدادن — ازعواب و نتایج ترسانیدن

راه‌نمایز : حرکت کردن ازشدت سرور — نشاط وسرور
پایی و جهه کان : به رصورت که باشد ، بهرنوعی که بشود
بطن : شکم — میانهود رون — عمق — باطن

بی‌عدیل : بی‌نظیر — بی‌همتا

بدایت : ابتدا — آغاز — اول و شروع هرچیز

بیویت عدل : مقصود محافل روحانیه است که بعد هامبدل به بیت عدل محلی و بیت مدل خصوصی (ملی) خواهند گردید .

بالغ می‌شود : می‌رسد

بغث : فرستادن — برانگیختن — بیدار کردن — زندگاندن — نازل کردن

بغیة السيف : کسانی که در جهاد یا جنگ کشته شده و زنده بمانند
تَدِین : دین دارگشتن — دین داشتن

شسمیه : نام نهادن — نامگذاری کردن

تَخَالُف : بایکد یگر مخالفت کردن — خلاف ورزیدن

تحریف : تغییر و تبدل دادن و گردانیدن کلام و خارج ساختن آن از وضع و طرز و حالت اصلی خود — تغییردادن معنای کلام برخلاف واقع معنی کردن

تطهیر : پاک و طاهر گردانیدن — چیزی راشستن و پاکیزه نمودن

تضییقات : (فرد : تضییق : در تنگی قراردادن — سخت گرفتن بر کسی — تنگ گرفتن — سختی و محرومیت) کردن

تشویش : شوریده ساختن — آشتفتگی و بی آرامی — بهم زدن — پرا

تثبیت : سه گانگی پسنه قسمت کردن — قائل به سه خدا بودن

تفکین : قادر گردانیدن — باقدار و شان کردن — قدرت و منزلت دادن (در فارسی بمعنای پذیرفتن و اطاعت کردن)

تجسد : جسد پذیری — به جسم درآمدن وجسد یافتن

تناسخ : عقیده هول روح یک شخص بعد از مرگ به جسمی دگر — یکدیگر، انسخ و باطل کردن — پی دری شدن

تواسخ : عقیده رجوع روح انسان بصورت حیوان باین جهان

تنافر : با یکدیگر خصوصت ورزیدن — از هم بیزاری جستن

تفهی : آواز خواندن — ترثیم — غنی شدن

جمعیع مانزل من ملکوت الْبَیان : تمام آنچه که از ملکوت بیان نازل شده

حشر : برانگیختن — گردآوردن مردم — جمع کردن — معاشرت و

آمیزش نمودن

حق جَلَ جَلَلُه : خداوند که ظمانتش جلیل و پاینده باد

حکمت : علم بحقائق اشیا — فلسفه — عدل — کلام موافق حق —

طب — درامر مبارک : رعایت حزم واحتیاط و ملاحظه مصالح

وقت است بد ون آدُنی انحراف از حق و راستی

حُمیه : نخوت ، غیرت ، تنگ داشتن

دارالتعلیم : مدرسه — جای تعلیم گرفتن
 ذویالحقوق : صاحبان حق — دارندگان حقوق
 ذکور : مردان (فرد) : ذکر : مذکور — لیر وقوی (مرد)
 ریانی : منسوب به رب — الهی — پروردگاری — عالمدینی
 ربائع : خدای مخصوص یا موجود و مسبب یکی از عوامل و قساو و
 حوادث طبیعی بعقیده بعضی از ملل قدیمه
 رعیت : عاهه^۱ مردم — قوم — ملت و گروه و عده‌ای که تحت حکومت
 واحدی باشند (جمع : رعایا)

روحی لرشحاتِ ذمہم آلا طهرفدا : روح من فدائی رشحات خون لایک
 ایشان باد

ریان — ریانه : سیراب — تروتازه — شاداب و سرسیز
 سماوی — سماویه : آسمانی
 سحاب : ابر (جمع : سحب)

سعایت : سخن چینی کردن — بدگوشی کردن
 شمول : شامل گردیدن — دربرگرفتن — همها فرارسیدن — شامل
 عموم شدن

شیم : طبیعت‌ها — خلق‌ها — خوی‌ها — عادتها (فرد) : شیمه^۲
 صغر : کوچکی — خرد سالی
 صريح : روشن و آشکار — خالص — پاکیزه
 چلب : کولد — پشت — مهره^۳ پشت — سخت — شدید — حسب و
 نسب

صلبی و بطنی : فرزندانی که ازید رومادر یکی باشند
 صلوة آیات : نعازی که در حوادث آسمانی و زمینی از قبل خسوف
 و کسوف و زلزله و ... قرائت می‌شود
 طراز : نقش و زینت لباس — مجازاً زینت وزیور — طرز و طرح واسلو
 طائف : طواف کننده — شبگرد
 طلعتات : چهره‌ها — وجهه — جلوه‌ها و ظهرورات (فرد) : طلعة^۴
 طلعتاتِ مقدّسه : مظاہر مقدسه الهیه میباشند.
 عدم : نیستی — نقدان — نابودی — مخالف وجود (جمع : اعدام)
 عساکر : لشگران — سپاهیان (فرد) : عسکر
 عاصی — عاص : فائزمان — سرکش — غیر مطیع (جمع : عصاة)
 عناد : مخالفت و معارضه کردن — منحرف شدن از حق — دشمنی —
 دانسته با حق مخالفت ورزیدن
 عرش : در معارف اسلامی منظور جایگاه خدا و مقام الهی است —
 در معارف بهائی در مقامی هیکل مقدّس مظاہر الهیه و در
 مقامی امرالله و "ذات و نفس مظہر الهی" و در مقامی قاب
 انسان است و معانی دیگر نیز دارد.
 علیهذا : بنابراین
 غصّ : شاخه اصلی که از تنجد امیشود — در شریعت بهائی بر
 هریک ازواولاد ذکور حضرت بهاءالله اطلاق شده است
 (جمع : أغصان)

عُمَام : ا برها (مفرد : عَمَّامَة)

د ر مقامی مقصود هیکل انسانی مظہرا مرالله و شوؤونات
بشری ایشان است و آنچه مانند تغییر احکام که مخالف
آمیال و انتظارات مردم باشد زیرا مانند ابرمانع دیدن خواهد
وجود مظاہر مقد سَفَالْهِبِیه می گردد

غُمُوم : اندوهها — ستاره‌های کوچک و دور از دید (مفرد : غَمَّ)
غُفور : بسیار آمرزنه — بخشنده گناه

غیروُمَوْحَد : کسی که به خدا ای یگانه معتقد نباشد

غَيْبَت : پشت سرشخصی بدگشتن — کلامی است که در غیاب شخص
گفته شود که چون بگوشش رسید بدان آید — غِيَاب : حضور نداشتن

غَوَامِض : مسائل مبهم و پیچیده — امور مشکل (مفرد : غَامِض، غَامِضَه)

فُرقَان : جد اکننده حق از باطل — حجت و برهان — ازال القاب قرآن
تورات — صبح و سحر

فُرُض : حکم واجب الهی — آنچه انسان بمن خود واجب دارد —
ست

فُضُولَات : (مفرد : فُضُول : زیاد آمده — آنچه بی مصرف و بینائده
باشد — دخالت در امری که از انسان خواسته نشده باشد
آنچه از غنائم زیاد آید و تقسیم نگردد .)

فُطُرَت : سرشت — طبیعت — طبیعت و نهاد — آفرینش — دین —
عقل سليم — سنت

قِيُوم : بی آغاز — قائم بذات — پاینده — بی نیاز — در آثار مبارکه
حضرت اعلیٰ و حضرت بھا اللہ بحضرت بھا اللہ اطلاق شده
است

قُطب : مرکز — مهتر و محور قوم — کسی که مدارکارها بوجود است
هریک از دو انتهای محور کره زمین (جمع : أقطاب)
قَيْمَه : بزرگوار — قیمتی — راست و درست — میمین حق از باطل —
سرپرست

قُولُهُجَلْتَعَظِمَتْهُ : (این) گفتار اوست که عظمتش جلیل باد
کُتبَ عَلَى كُلَّ أَبْشَرِيَّةٍأَبْنَهُوَبِنْتَهُ : بر هر پد ری نوشته شد (حکم) تزییت
پسورد خترش

کُور : دُور و گردش — وفور و کثرت و زیادت — در فلسفه هر دو روگردش
عالی وجود — (مدت کوربهایی پانصد هزار سال ذکر شده)
لقاء : دیدار — ملاقات — روپرورش

لا تقنطوا : نو مید مشوید

لَيْل : شب — از غروب خورشید تا اطلع

مَحْمُوس : زند انسی — حبس شده

مِبَدَل : تغییر ادھشه — تبدیل یافته
مأنوس : انس گرفته — خوگرفته — آشنا و مألف

مُبَتَّئِي : ساخته شده — بناده — مبنی
مأوی : پناهگاه

مُوَكَّد : محکم شده — استوار — تأکید شده — مقرر — ثبت شده
مُحْرِم : به حريم رونده — داخل ماه حرام شونده — اجرام بسته —
 به کعبه یا هر حريم دیگر وارد شونده — حرام گشته — خوددار
مُرْكُوز : محکم نشانده شده وجای گرفته — ثابت و برقرار شده — در
 داخل چیزی جای گرفته و مستقر شده
مُجتَنِب : اجتناب گشته — پرهیز و در وری گشته
مُحْتَرِز : احتراز گشته — در وری و پرهیز گشته
مُتَشَلِّم : تعلیم گیرنده — آموخته — مُحَصَّل
مُسْتَولِی : غلبه گشته — چیزه شونده — مسلط بغايت رسنده
مَدْمُوم : نگوهیده — بد و زشت — مذمت کوده شده
مُؤْرِن : آراسته — زینت داده شده — خوب و زیبا شده
مُشَرِّقِ آذَكار : محل اشراق آذعیه و آذکار — معبد بهائی که محل
 عبادت و مناجات و ذکر خداوند است (جمع: **مَشَارِقُ الْآذَكار**)
مُسَدَّر : محل صدور — سرچشمه — جای بازگشتن — بازگشتن —
 منتهی شدن

مُظَهَّر : تطهیر شده — پاک شده — پاک و یاکیزه — علاج گردیده
 (جمع: **مَظَهَّرات**)

مَظَاهِر : محلهای ظهور (فرد: **مَظَهَّر**)

مظاهر گردیده، مظاهر مقدسه الله عليه؛ پیغمبران

مَحَارِف : در فارسی جمع مصرف و بمعنای محلهای خرج و هزینه‌ها
مُعْجَز : فضیح و بلیغ اداء گشته (کلام را) — (در نهایت بلافت) —
 عاجز گشته
مَعَاصِي : نافرمانیها — تخلف‌ها — خطایا — گناهان (فرد:
 مقصیة)

مَقْرَر : محل استقرار — محل قرار واقامت — جایگاه
مَعْطُوف : عطف شده — کلمه‌ای که بکلمه دیگر عطف گردیده — متمایل
 مورد عطف و مهربانی واقع شده

مَوْت : مرگ — هلاک

مَنَاهِي : نهی شده‌ها — کارهایی که خداوند آنها را نهی فرموده —
 اعمال خلاف شرع

مُنْجَرَّ : منتهی، کشیده شده

مُمْتَنِع : مقتدر و قوی — مشکل و سخت از نظر وصول — مرفوع — بلند
 مرتبه — بازدارنده — امتناع گشته — در فلسفه چیزی که
 عَدَم شدن رخاخ ضروری باشد یا غیرقابل وجود

مَوَاضِعُ، مَوْضُوعَات : جمع **مَوْضُوع** : علم مورد بحث، مطلب
مَوَاضِع : موضع‌ها — محلهای وضع و نهادن — مکانها — جاهای
 (فرد: **مَوْضِع**)

مُكَرَّم : مُعَظَّم — شریف — کریم و بزرگوار — مورد تکریم
نِحْل : مذاهب — ادیان — تبریعات (فرد: **نِحلَّة**)

نیوت : (در فارسی پیشگوئی مُصطلح است) اخبار از خدا - راسته
الهی - آوردن و حی الهی و هدایت خلق - پیغمبری
نَفَحَات : نسیمه‌های خوش - بوهای خوش - عطا یا (مفرد: نَفَحَة)
نفس ناری : نفس یا مُحرّکی است که انسان را بکارهای بد اغوا میکند
واهیه : ضعیف - در فارسی بمعنای سست‌بی بنیاد و بی اساس
وَثْنی : بت پرست - وَثَنْ : بت جمع : آوثان

وحدت وجود : عقیده‌ای در برآرد عوالم حق و خلق که مخلوقات را
ظاهر از حق میدانند در حالیکه انبیاء صاد را ز حق
میدانند مانند اشعة صاد را ز خورشید .

به صفحات ۱۴ تا ۱۸ مذاهب رجوع نمائید

وِفاق : موافقت و همراهی - سازگاری و همکاری و همفرکری - اتفاق
در رأی و عمل - قبول و رضایت

ورق : برگ درخت - کاغذ - پول و مال - بهجت و حُسْنِ جمال
(جمع: أوراق - وراق)

وَعْد : نویددادن - وعده دادن (بد یا خوب) وعده - تعهد

وَعِيد : تهدید - انذار کرن و بیم دادن - وعده، عذاب و عاقبت
بددادن

هَاطِل : ریزان - باران شدیدی که پی دری بیارد (جمع: هُطّل)
یا **آبَالْفَضَائِلِ وَأَمَّهُ وَأَخِيهِ** : ای کسی که پدر، مادر و برادر رفضیلتها
هستی

یَوْم : روز (از طلوع تا غروب) - یک شبانه‌روز - عصر زمان - عصر
حاضر (جمع: أَيَّام)

اعلام جزوء شماره ۲۱

ازمیر : یکی از بناد رمهه ترکیه در ساحل دریای اژه که در صدر
مسیحیت از مراکز عدم بوده است
اسکندریه : بنده رمهم مصود رسا حل می‌پترانه که در رون چهارم قبل
از میلاد بوسیله اسکندر مقدونی بنیان گردید و از مراکز علوم شد و در
طول تاریخ مکرر جزء مستعمرات کارتاز - رم - افراط - عثمانی
فرانسه و انگلستان در آمد .

أَبُو الْحَسَن (حاجی امین) : حاجی ابوالحسن اردکانی مُلقب به
حاجی امین دومین امین حقوق الله بودند .

أَبُو الْفَضَائِل : جناب آقامیرزا أبوالفضل گلپایگانی متولد ۱۲۶۰ -
هجری در گلپایگان و تحصیل کرده اصفهان - مدرس در مدرسه
حکیم هاشم در طهران که پیشتر ایمان فائز و از اجله علاوه بر دیدند و
مکرر در طهران و همدان مسجون و مأمور شدند و در سال ۱۳۲۲
در رقاصره صعود کردند . از جمله کتب و رسائل ایشان **فصل الخطاب**
فرائد - برهان لامع . . . و مجموعه الرسائل است .

أَلِكْسَانْدَرِ دَوْم : (۱۸۱۸-۱۸۸۱) مشاور ایله بزرگترین فرزندان
نیکلای اول است . در سن ۱۸۸۱ بدست یک فرنگیلیست در پیطریز

بورگ مقتول گشت . "خطابات قلم اعلی"

رَبِّنْ ذِئْبُ : لَقَبُ شِيخٍ مُحَمَّدٍ تَقِيٍّ مُحْتَدِه اصفهانی معروف به آقا نجفی است که در رَمَعَیَّتِ پدرش شیخ محمد باقر (ذئب) و امام جمعه اصفهان (میرسید محمد حسین ملقب به رَقْشاً) باعث شهادت ها و مظالم بسیار از جمله شهادت حضرات سلطان الشهداً و محبوب الشهداً و ملاکاظم طالخونچه‌ای و اشرف آباده‌ای گردید . لوح رَبِّنْ ذِئْبُ یا لوح شیخ از اثار قیمه الهیه است که در سال قبل از صعود در خطاب به رَبِّنْ ذِئْب از قلم حق نازل گردید و حاوی مطالب مزمعه عمومیه متعدد داشت .

پاپ پی نهم : مُشارِلَیه دویست و پنجاه و نهمنین پاپ عالم مسیحی است که در سال بعد از اعلان امر حضرت اعلی بر تخت خلافت مسیح تکیه زد (۱۸۷۸ - ۱۸۴۶) و بالآخر مغلوب قدرت ویکتوریا مانوئل پادشاه ایطالیا گردید و با کمال ذلت و خواری و حقارت درگذشت .

(خطابات قلم اعلی)

دانیال نبی : از انبیای اعظم بنی اسرائیل است که با سارت به بابل برده شد ولی در دوبار بخت النصر بعزت رسید و در ورکورش هم که بابل را فتح کرد ، با وجود سعادت دیگران زنده ماند . صحیفه او یکی از ۹ اسناد و صحیفه عهد عتیق است و در آن بشارت بظہر سوریه رک داده شده است .

حَمَّا : مرکز روحانی واداری جامعه جهانی بهائی نام قدیمش حَمَّا

معنای شهر دامنه کوه بوده است .

حاج محمد اسماعیل ذبیح کاشانی : برادر تنی جناب میرزا جانی (پریا) ، از مومنین اولیه عهد اعلی و از عشاق جمال اقدس ابھی که در لوح رئیس نامش مسطور است و بلقب آنیس منعوت و سوره الذبح نیز با عزاز وی نازل شده است .

سید محمد اصفهانی (دجال) : در مردم رسه صدر اصفهان درس - میخواند و بابی شد و بعد متزلزل گردید و چون بسیار حسود و مُبغض و بد طینت بود ، از همان ابتدا بر عظمت حضرت بهاءالله رشک بردا و با غایی یحیی آزل پرداخت و در بغداد وادرنه و عکا فتنه‌ای نماند که ایجاد ننمود و خیانت و خیانت و تحریک و دیسیسه‌ای نماند که انجام نداد وی در علاًماً مقتول شد . دجال در نبوات مسیحی و اسلامی شخصی است پرفربیب و مگار که از خراسان یا اصفهان یا رزمان ظهور موعود ظاهر می‌شود و پر خری سوار است و آذوقه بسیار دارد و جمعی با ویگرond ولی آخرالاً مرکشته می‌شود . در این ظهور اعظم دجال لقب سید محمد اصفهانی است و در وربیان حاجی میرزا آغا سی بود .

حاج سید جواد کربلایی : نوه آقا سید مهدی بحر العلوم و بیست و چهارمین خلف حضرت امام زین العابدین بودند . جناب ایشان محضر نورین نیزین حضرات شیخ و سید رادرگ نموده و مدتی در هند وستان اقامت کرد و در رمّعقول و منقول مُتبَّر گشتند تا در رسفر

جناب ملاعلى بسطامى به کربلا، به نصخت ايمان به حضرت ربّ اعلى
وبعد پسرف ايمان و زيارت حضرت بها الله مشرف گشتند و عمر
شريف را بخدمت واستقامت سپری فرمودند تا در کرمان آزاین خاکان
بملکوت رحمان صعود نمودند.

حاج عبد المجيد نيشابوري : (آبا بدیع) : بد رجنا ب بدیع که خود
از اعلم بابیه وازا صاحب جناب بابالباب و از بقیة السیف طبرسی
بودند وبعد به زیارت حضرت بها اللہ رعیا نائز و آخر الامد رمشهد
در نهایت مظلومیت و شهادت بشرف شهادت گبری فائز و با رزوی
خود رسیدند.

بیت عبود : حضرت بها اللہ بعد از خروج از قشیله عسکریه د را خل
قلعه عکا بعد تی قریب یکسال در ۳ خانه بست و محقر : بیت مالک
و بیت منصور خوام و بیت رایعه اقامت فرمودند وبعد بخانه عودی -
خمارکه شخصی مسیحی و مارونی بود نقل عکان فرمودند . د سال
بعد الیاس عبود که پدر زن برادر عودی خماربود حاضر شد که خانه
خود را که تقریباً چسبیده هنوز عودی خماربود را اختیار عائله
مبارک قرار دهد . حالیه جمع این د و خانه را بیت عبود میگویند . حضرت
بها اللہ از ۱۸۷۱ تا ۱۸۷۸ در این د و خانه محبوس بودند و کتاب
مستطاب اقدس در ۳۱۸۷۳ در خانه اول (عودی خمار) نازل گردید .
فرانسوی زوف : امپراطور اطربیش (نمسه) و پادشاه مجارستان است
از ۱۸۴۸ تا ۱۹۱۶ سلطنت کرد د راه رحیمات د چار مصائب شدیده

متنوعه گردید و اطربیش پس از جنگ بین الفلل اول به چند قطعه تقسیم
و سلطنت همازخانزاده او بلکی خار گردید . وی در سفری که
برای افتتاح کanal سوئز بمصرفت از آنجا سفری باراضی مقدسه
نمود و بزیارت اورشلیم عزیمت کرد و با آنکه آواز عظات و مظلومیت جمال
اقدس ابهی در آن حدود واقعیت مفترضی داشت درباره این موضوع تحقیقی
نکرد و اقدامی ننمود و جمال مبارک وی را در رکتاب اقدس مورد ملامت
قراردادند .

رشیله عسکریه : سرباز خانه د اخل عکا بود که از زید و ورود حضرت بها اللہ
بعدها حدود د و سال محبس حضرت بها اللہ جل جیریا و عائله مبارکه
واصحاب واقع گردید .

غصن اللہ الاطهر؛ از اقتدان حضرت بها اللہ و آسیه خانم هفت فرزند
بوجود آمدند : ۱ - کاظم ۲ - (نامش معلوم نشد) ۳ - حضرت -
عبد البهاء (عیاس) ۴ - علی محمد ۵ - فاطمه خانم (حضرت ورقه
علیا) ۶ - علی محمد ۷ - میرزا مهدی (غصن اللہ الاطهر) ایشان
در سال ۱۴۶ (سال شهادت حضرت اعلی) متولد شدند و جز در
سفری گردید و سلیمانیه دریقیه اسفار و سجن ها و مصائب و بلا یا شریک
اب عظیم الشأن خوش حضرت بها اللہ بودند و در سجن عکا هم
کتابت و خویی می فرمودند واقعه شهادت ایشان در قشیله عسکریه
بوقوع پیوست .

قصیده رشیع عما : این قصیده از اولین آثار حضرت بها اللہ نازله

د رسال آخراً قامت مبارک د رطهران و احتمالاً "در سجن سیاه چال
میباشد .

لیبان : محلی و محبسی در قلعه علّا بود که سه روز حضرت عبدالبهاء
را با مر صبحی پاشا، حاکم عکا، در آنجا محبوس نمودند .

نابلیون سوم: (۱۸۷۳ - ۱۸۰۸) پادشاه فرانسه که در سال -
۱۸۵۲ خود را امپراتور نامید . لوح اول الهی خطاب بنامبرده
در ارد رنها از قلم اعلی نازل و پوسیله سفیر فرانسه برای وی ارسال گردید
لوح دوم د رقشله عسکریه توسط قنسویل فرانسه ارسال شد . طولی
نکشید که انذارات الهیه در باره‌ی بوقوع پیوست و در ۱۸۷۰ د وره
امپراتوری ^{وی} احکامه یافت و مخدول و محبوس گردید .

گویند وقتی که لوح اول جمال قدم به نابلیون سوم رسید آن سلطان
صرور لوح الهی را در وراند اختر و گفت: "اگر این شخص خدا است
من د خد آهستم" ترجمه - لوح ثانی به فرانسه ترجمه گردید و
قنسویل فرانسه پس از مشاهده ظهور انذارات الهیه در آن لوح با مر
مارک اقبال نمود . "گنج شایگان"

ولیله اول: (۱۸۸۸ - ۱۷۹۷) امپراتور آلمان و پادشاه پروس بود که
در خطاب و انذار حق واقع شد و بعد خود امپراتور و پادشاه مورد سوء
تفاه دانع گردید و فرزندش فرد ریک، سوم‌سنه ماه پس از آغاز سلطنت مُرد و
ذرفه اش ویلیام و مکه درابتدا در جنگها فاتح بود بعدها شکست خورد و
خرد شر وسیع ولیمه بدهش غاری شدند و در دهان سلطنتی ایشان

مُنقرض گردید و آلمان جمهوری شد .

ملکه' ویکتوریا : (۱۸۱۹ - ۱۹۰۱) ملکه مقتدر انگلستان است که
از قلم الهی لوحی خطاب بیو نازل گردید که بدستش رسید و بی
حُرمتی ننمود .

"حضرت ولی ام رالله جَلَّ سُلْطَانُهُ در توقيع منیع روز موعود چنین
فرموده‌اند: روایت کرد هاند که چون ملکه انگلستان لوح مبارک را که
با عزار او ارسال شده بود تلاوت کرد اظهار داشت چنانچه‌ند و
دعوتِ منْ جَانِبِ اللَّهِ أَسْتَ الْبَتَه پیشرفت خواهد کرد در غیراین
صورت بهیچوجه ضرری وارد نخواهد آورد" (توقيع روز موعود ص ۷۲
طبع هند) :

موسسه ملی مطبوعات امری
١٣١ بدیع